

АНТИКОРУПЦІЙНІ ІНСТРУМЕНТИ В ОРГАНАХ ПРОКУРАТУРИ:
СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯANTI-CORRUPTION TOOLS IN THE PROSECUTOR'S OFFICE:
CURRENT STATUS AND PROSPECTS OF IMPLEMENTATION

Стаття присвячена висвітленню сучасних механізмів боротьби з корупцією у системі прокуратури України. У роботі розглянуто правові, організаційні та цифрові інструменти, спрямовані на зменшення корупційних ризиків і підвищення прозорості діяльності органів прокуратури. Основну увагу зосереджено на чинному антикорупційному законодавстві, ефективності міжнародних стандартів, а також на проблемах практичного впровадження цифрових технологій, таких як блокчейн, автоматизовані системи розподілу справ та електронні реєстри.

Зазначено, що основними перешкодами на шляху до ефективної протидії корупції є недостатня прозорість процесів, формальний характер дотримання етичних стандартів і низький рівень фінансування. Автор підкреслює значущість системної цифровізації, просвітницьких заходів для працівників прокуратури та впровадження механізмів внутрішнього аудиту як інструментів забезпечення доброчесності. Особливу увагу приділено важливості адаптації міжнародного досвіду з урахуванням національних реалій та політичного контексту.

У статті також розглядаються питання взаємодії прокуратури з іншими правоохоронними органами, забезпечення незалежності судових процесів і захисту викривачів. Обґрунтовано необхідність уніфікації підходів до звітування, удосконалення кадрової політики та посилення громадського контролю. Автор приходить до висновку, що лише поєднання законодавчих реформ, технологічних інновацій, розвитку правової культури та відкритого діалогу з громадськістю сприятиме зменшенню корупційних проявів і підвищенню ефективності роботи органів прокуратури. Результати дослідження можуть бути використані для подальшого вдосконалення антикорупційної стратегії та формування дієвої системи правосуддя в Україні.

У статті підкреслено, що реалізація цих заходів у поєднанні з відкритим доступом до інформації та незалежними аудитами сприяє зміцненню довіри громадськості до прокуратури і підвищує її легітимність у системі правосуддя. Зроблено висновок, що ефективна антикорупційна політика в органах прокуратури є важливим кроком у забезпеченні верховенства права та сталого демократичного розвитку країни.

Ключові слова: органи прокуратури, антикорупційні інструменти, прозорість, цифрові

технології, корупційні ризики, відповідальність.

The article is devoted to highlighting modern mechanisms for combating corruption in the prosecutor's office system of Ukraine. The paper examines legal, organizational and digital tools aimed at reducing corruption risks and increasing the transparency of the activities of prosecutor's offices. The main attention is focused on the current anti-corruption legislation, the effectiveness of international standards, as well as the problems of practical implementation of digital technologies, such as blockchain, automated case distribution systems and electronic registries.

It is noted that the main obstacles to effective counteraction to corruption are insufficient transparency of processes, the formal nature of compliance with ethical standards and a low level of funding. The author emphasizes the importance of systemic digitalization, educational activities for prosecutor's office employees and the introduction of internal audit mechanisms as tools for ensuring integrity. Particular attention is paid to the importance of adapting international experience, taking into account national realities and political context.

The article also considers the issues of interaction of the prosecutor's office with other law enforcement agencies, ensuring the independence of judicial processes and protecting whistleblowers. The need for unification of approaches to reporting, improvement of personnel policy and strengthening of public control is substantiated. The author concludes that only a combination of legislative reforms, technological innovations, development of legal culture and open dialogue with the public will contribute to reducing corruption and increasing the efficiency of the work of prosecutor's offices. The results of the study can be used to further improve the anti-corruption strategy and the formation of an effective justice system in Ukraine. The article emphasizes that the implementation of these measures, combined with open access to information and independent audits, contributes to strengthening public trust in the prosecutor's office and increases its legitimacy in the justice system. It is concluded that an effective anti-corruption policy in the prosecution authorities is an important step in ensuring the rule of law and sustainable democratic development of the country.

Key words: prosecution authorities, anti-corruption tools, transparency, digital technologies, corruption risks, responsibility.

УДК 342.9:343.352
DOI <https://doi.org/10.32782/rma2663-5240-2024.42.21>

Васильєв П.О.,
аспірант кафедри державознавства,
права
та Європейської інтеграції,
Інститут публічної служби та управління
Національного університету
«Одеська політехніка»
ORCID ID: 0009-0005-5359-2438

Постановка проблеми. Корупція залишається одним із найсерйозніших викликів у системі державного управління та правосуддя України. Органи прокуратури, виконуючи ключову функцію в захисті інтересів держави і громадян, водночас опиняються в зоні підвищених корупційних ризиків, що послаблює їхню

спроможність ефективно протидіяти злочинності та захищати права людини. Недостатня прозорість у діяльності прокуратури, вплив зовнішніх чинників, брак належного контролю та недосконалі механізми відповідальності створюють сприятливе середовище для зловживань. Це позначається як на рівні професій-

ної етики, так і на рівні практичних підходів до розслідування корупційних правопорушень. Водночас запровадження сучасних антикорупційних інструментів, що базуються на законодавчих реформах, цифрових технологіях і глобальних стандартах прозорості, може сприяти створенню ефективної системи запобігання корупції в органах прокуратури. Зважаючи на масштаб проблеми, потреба в комплексному аналізі чинних механізмів, оцінці їх реальної дієвості й визначенні найбільш перспективних підходів до їх удосконалення набуває нагальної актуальності.

Метою статті є висвітлення сучасних антикорупційних інструментів в органах прокуратури, визначити їх ефективність, виявити наявні недоліки та обґрунтувати перспективні напрями модернізації з урахуванням вітчизняних реалій і світових стандартів запобігання корупції.

Виклад основного матеріалу. Сучасні антикорупційні інструменти в органах прокуратури слід розглядати крізь призму як законодавчих, так і організаційних змін, що покликані зменшити ризики зловживання владою та забезпечити прозорість у виконанні прокурорських повноважень. На рівні правового регулювання сформовано низку нормативно-правових актів, які визначають порядок діяльності прокуратури, процедури дисциплінарної відповідальності, етичні стандарти та механізми внутрішнього контролю. Водночас у багатьох випадках формальний характер дотримання цих приписів не дозволяє досягти відчутного зниження корупційних проявів. Залишається актуальною проблема належного моніторингу доходів і витрат прокурорів, а також чіткої регламентації їхніх службових контактів з представниками бізнесу, політичних або інших впливових кіл. Існує також гостра потреба узгодити взаємодію прокуратури з іншими правоохоронними органами, забезпечити достовірний обмін даними, у тому числі з використанням цифрових платформ для оперативної перевірки інформації. Впровадження міжнародних стандартів у національне законодавство сприяє гармонізації підходів до кримінальної відповідальності за корупцію. Це дозволяє уникати прогалин та конфліктів у законодавстві, зокрема щодо типології корупційних правопорушень [1]. Відсутність належно розбудованої комунікаційної стратегії та прозорих процедур формування кадрового складу лише посилює ризики корупції.

Питання цифровізації антикорупційних заходів у прокуратурі тісно пов'язане з прагненням підвищити рівень довіри суспільства до правосуддя. У цьому контексті виникає потреба у застосуванні сучасних технологій

для відстеження процедур розслідування, обліку кримінальних проваджень та прийняття процесуальних рішень. Використання електронних реєстрів, автоматизованих систем розподілу справ і цифрових баз даних не лише знижує можливості людського фактору впливати на перебіг кримінального провадження, але й полегшує зовнішній аудит. Завдяки цифровим інструментам стає реальнішим встановлювати, хто, коли і на якій підставі приймав відповідні рішення, що мінімізує ймовірність службових зловживань. Проте технічна модернізація без належного методичного супроводу, достатнього фінансування та чіткої системи відповідальності не дає бажаного результату. Будь-які технологічні вдосконалення втрачають ефективність, коли робочі процеси не вибудовані логічно, а персонал не проходить належного навчання щодо практики користування антикорупційними системами.

Цифрові технології відкривають нові можливості у боротьбі з корупцією. Використання автоматизованих систем, таких як блокчейн, штучний інтелект та електронні реєстри, дозволяє значно зменшити людський фактор у процесах правосуддя, мінімізуючи ризик корупційних зловживань [2].

Зміцнення культури антикорупційної доброчесності в прокурорському середовищі потребує також реалізації масштабних просвітницьких заходів для прокурорів усіх рівнів. Регулярні тренінги для працівників прокуратури сприяють формуванню високих етичних стандартів та зменшенню ризику корупційних порушень. Дослідження показують, що навчання допомагає краще розуміти складні аспекти етики та комплаєнсу [3]. Ефективність дисциплінарної та кримінальної відповідальності за вчинення корупційних правопорушень завжди залежить від того, наскільки очевидним є ризик бути викритим і покараним. Тому одним із інструментів, здатних посилити превентивний вплив на недоброчесну поведінку, може стати внутрішній аудит із регулярним аналізом діяльності прокурорів, запровадженням обов'язкових антикорупційних тренінгів та детальним контролем за дотриманням етичних правил. Недостатність подібних заходів, відсутність послідовної кадрової політики та чіткої вертикалі відповідальності підривають довіру до прокуратури та знижують рівень її легітимності. У контексті таких викликів першочергову увагу доцільно приділити формуванню автономних внутрішніх підрозділів із достатніми повноваженнями для виявлення корупційних практик, а також чіткій координації з антикорупційними органами загальнодержавного рівня.

Нарешті, обговорення перспектив упровадження антикорупційних інструментів у прокуратурі вказує на доцільність уніфікації підходів до звітування, удосконалення механізмів захисту викривачів і налагодження відкритого діалогу з громадянським суспільством. Тільки за умови запровадження цілісної стратегії, що охоплює правове, організаційне та морально-етичне забезпечення, можна знизити рівень корупційних загроз у діяльності прокурорів і забезпечити ефективне здійснення їхніх функцій в інтересах суспільства. Зміна корпоративної культури, фахова підготовка та постійний нагляд за прозорістю рішень у поєднанні з якісним законодавчим підґрунтям і належними цифровими інструментами являють собою комплекс чинників, які у перспективі здатні реформувати діяльність органів прокуратури й істотно підвищити рівень довіри до системи правосуддя.

Окрім суто правових аспектів, важливо підкреслити вплив міжнародних стандартів у сфері антикорупційної діяльності на реформування прокуратури. Наближення до вимог європейського законодавства, виконання рекомендацій Групи держав проти корупції (GRECO) та дотримання принципів, закріплених Конвенцією ООН проти корупції, посилюють зобов'язання України стосовно запровадження прозорого та ефективного контролю за діяльністю прокурорів. Проте формальний імпорт норм іноземних юридичних систем не гарантує автоматичного вдосконалення вітчизняної практики. Необхідно адаптувати міжнародні механізми з урахуванням національних особливостей, політичного контексту і рівня матеріально-технічного забезпечення. Без урахування цих чинників створення дієвих антикорупційних інструментів у прокуратурі перетворюється на сукупність розрізаних заходів, що не дають відчутного позитивного результату. Водночас активізація громадського контролю, збільшення обсягу відкритих даних та доступу до процесуальних документів сприяють формуванню більшої звітності прокуратури перед суспільством.

Значна увага має приділятися професійним і моральним якостям прокурорів, від яких залежить результативність антикорупційних дій. З одного боку, впровадження конкурсних процедур відбору та періодична переатестація можуть значно знизити рівень залежності від політичних впливів і зловживань владою. З іншого боку, відсутність сталих критеріїв оцінки доброчесності та недостатня мотивація до професійного зростання можуть звести нанівець усі намагання забезпечити чесний добір кадрів. Інструменти громадянського

моніторингу, проведення анонімних опитувань і регулярні публічні звіти про роботу прокурорів дозволяють посилити суспільний вплив на формування професійного середовища і сприяти підвищенню стандартів антикорупційної поведінки. Якщо водночас не забезпечити належної правової культури, що містить стандарти етики та доброчесності з перших етапів підготовки майбутніх прокурорів, корупційні ризики залишатимуться на високому рівні. Важливим елементом стає створення навчальних програм, у яких молодих спеціалістів орієнтують на важливість прозорої поведінки та уважного ставлення до будь-яких проявів тиску чи конфлікту інтересів у своїй діяльності.

Однією з особливостей прокурорської роботи є тісна взаємодія з правоохоронними та судовими органами, що формує додаткові загрози появи вертикальних або горизонтальних корупційних схем. Уникнення дублювання повноважень та запровадження чіткої координації між цими установами допомагає знизити адміністративні бар'єри й одночасно зменшити спокус до зловживання службовим становищем. Вкрай важливо опрацювати механізми обміну інформацією та спільного розслідування корупційних справ, які мають регламентуватися нормативно-правовими актами, що не залишають можливостей для довільного тлумачення чи приховування даних. Відсутність злагодженої співпраці, тривале погодження дій та бюрократичні процедури ускладнюють реалізацію будь-яких антикорупційних інструментів, зокрема у напрямі виявлення посадових зловживань самих прокурорів. Відповідно, чим швидше будуть ліквідовані прогалини в організації взаємодії між державними органами, тим ефективніше працюватиме система антикорупційних стримувань і протиправ у прокуратурі.

Цілісна антикорупційна стратегія в органах прокуратури неодмінно має охоплювати збалансований підхід до стимулювання доброчесної поведінки та невідворотності покарання за протиправні дії. Наразі саме комплексний характер заходів, що передбачають прозорість кадрових процедур, системну цифровізацію, регулярні освітні модулі, жорсткий контроль та невідворотну відповідальність, здатен створити міцний фундамент для поступового зниження рівня корупції. Ефект синергії від поєднання якісної законодавчої бази, технологічної модернізації та етичних стандартів дозволить підняти рівень довіри до органів прокуратури, що в підсумку має сприяти підвищенню ефективності здійснення правосуддя загалом.

Важливим чинником у впровадженні антикорупційних інструментів у роботі прокура-

тури є належна взаємодія з громадянським суспільством, засобами масової інформації та незалежними експертами. Без відкритого інформаційного простору, де б можна було обговорювати проблеми і досягнення органів прокуратури, складно забезпечити належний рівень суспільного контролю.

Публікація в засобах масової інформації звітів про дисциплінарні заходи, прозорі процедури розгляду скарг і систематичні прес-конференції сприяють формуванню довіри та стимулюють прокурорів суворо дотримуватися етичних принципів. Такий підхід мотивує керівництво прокуратури своєчасно реагувати на проблемні питання й унеможлиблює замовчування корупційних випадків на внутрішньому рівні. У разі, коли інформація про порушення не є публічно доступною або обмежується внутрішнім розслідуванням без належних гарантій об'єктивності, підозри щодо корупційних проявів лише посилюються, а рівень довіри до прокуратури невпинно падає.

Одним з інструментів, що можуть суттєво сприяти викоріненню корупційних практик, є посилення механізмів правового захисту викривачів, які повідомляють про зловживання чи факти тиску у *prosecutorial* середовищі. У більшості випадків особи, котрі готові надати інформацію про корупцію, побоюються негативних наслідків у формі переслідувань, позбавлення кар'єрних можливостей чи навіть прямих погроз фізичній безпеці. Отже, без наявності реальних гарантій та процедур конфіденційності такі викривачі часто воліють мовчати, що зводить нанівець ефективність внутрішніх антикорупційних заходів. Якщо ж системи повідомлення про корупцію будуть формуватися з урахуванням найкращих практик міжнародного законодавства, за участі спеціально уповноважених органів і недержавних організацій, то вдасться суттєво знизити рівень внутрішнього спротиву у процесі реформування прокуратури. Це створить умови, за яких кожен працівник відчуватиме реальний захист і не побоюватиметься тиску чи утисків за спробу відстоювати принципи професійної честі і доброчесності. Міжнародні стандарти підкреслюють важливість незалежності судових органів як одного з ключових чинників успішної антикорупційної стратегії. Це сприяє підвищенню довіри громадян до судової системи [4].

Іншим суттєвим напрямом удосконалення антикорупційних інструментів у прокуратурі є впорядкування та оптимізація нормативної бази, що регламентує розслідування корупційних справ. Чимало законодавчих положень, які стосуються процесуальних дій і збору дока-

зової бази, залишаються складними, а подекуди суперечливими, створюючи ґрунт для неузгодженостей у правозастосуванні. Тому вкрай важливо проводити постійний аудит чинних норм, залучати незалежних фахівців та представляти результати громадськості, аби виявлені прогалини не перетворювалися на інструмент маніпуляцій. Досвід інших країн доводить, що успіх антикорупційних програм полягає в поєднанні чітких і недвозначних процедур, доступу до повного переліку необхідних ресурсів, а також спроможності ефективно втілювати покарання без затримок. Підтримка цих умов дає можливість створити дієву вертикаль відповідальності, в якій кожен прокурор усвідомлює потенційні наслідки корупційних дій і розуміє, що уникнути їх буде складно або неможливо.

Реалізація згаданих кроків стає більш можливою, якщо додатково запроваджувати гнучкі механізми співпраці з міжнародними інституціями, які спеціалізуються на антикорупційному моніторингу та навчанні кадрового складу. Можливість безпосереднього обміну досвідом з міжнародними експертами допомагає оперативно реагувати на виклики, адаптувати кращі практики і уникати численних помилок у процесі інституційної трансформації. Проте такі зусилля не мають залишатися формальністю: вони повинні передбачати чіткі цілі, конкретні показники успіху та вимірювані результати.

Громадськість і медіа своєю чергою можуть слугувати важливим зовнішнім каталізатором змін, якщо отримують доступ до інформації про перебіг і наслідки антикорупційних ініціатив у прокуратурі. Тільки тоді процес забезпечення доброчесності працівників і прозорості *prosecutorial* діяльності може перейти з риторичного рівня на практичний, що матиме довготривалий позитивний ефект для правової системи загалом.

Подолання корупції в органах прокуратури вимагає узгодженості реформ на всіх рівнях та впровадження систематичних механізмів, здатних оперативно реагувати на нові виклики. Важливим етапом цього процесу є формування спеціалізованих підрозділів, зокрема для проведення внутрішніх розслідувань, покликаних швидко й неупереджено виявляти потенційні корупційні схеми. Водночас такі підрозділи повинні мати достатню автономію та не залежати від осіб, стосовно яких можуть вестися перевірки. Це вимагає ретельного підбору кадрів, що володіють не лише професійними, а й бездоганними моральними якостями. Безперечно, важливо забезпечити їх постійним методичним супроводом та юри-

дичною підтримкою, аби результати службових розслідувань не піддавалися сумніву ні з боку вищого керівництва, ні з боку суспільства. З огляду на поширеність проблеми корупції в органах державної влади загалом, посилення превентивних заходів, заснованих на ранньому виявленні конфлікту інтересів чи незрозумілих фінансових операцій, має розглядатися як інтегральна частина будь-якої антикорупційної стратегії в прокуратурі.

Запровадження системи управління ризиками дозволяє ефективніше реагувати на потенційні корупційні загрози. Це включає ідентифікацію, оцінку та моніторинг корупційних ризиків у державних органах [5].

Насамкінець варто наголосити на необхідності системної підтримки антикорупційних ініціатив з боку політичного керівництва країни, оскільки прокуратура є важливим інститутом правосуддя і невід'ємною складовою державного механізму. Коли антикорупційні пріоритети чітко артикуються в урядових програмах і забезпечуються дієвими законами, робота прокуратури стає більш результативною, а відповідальність її працівників стає очевиднішою. Водночас короткострокова політична воля без виразного стратегічного бачення майбутнього розвитку прокуратури не дає стійкого ефекту, позаяк інституційна пам'ять може бути знехтувана при зміні владних еліт. Саме тому комплексний підхід до реформування прокуратури та сталий вектор антикорупційних перетворень з урахуванням досвіду громадянського суспільства і міжнародних партнерів є ключовими передумовами успіху, здатними закласти підвалини для тривалого позитивного розвитку всієї системи правопорядку в Україні.

Ефективне впровадження антикорупційних інструментів у прокуратурі вимірюється тим, наскільки вдало вони поєднують у собі превентивний і каральний аспекти, а також наскільки швидко й достовірно інформація про їх застосування стає відомою як всередині самої системи, так і серед громадськості. Без системи постійного моніторингу, що вчасно виявляє слабкі місця, навіть найпрогресивніші норми залишатимуться лише на папері. Зі свого боку, постійна оцінка результатів і коригування методів, зокрема на основі незалежних аудитів, сприяють адаптації антикорупційних заходів до конкретних викликів реальності. Показниками успіху можуть слугувати зростання кількості виявлених і доведених до суду корупційних справ, зменшення кількості повторних правопорушень, покращення позиції країни у глобальних рейтингах прозорості та зростання довіри населення до прокуратури.

Використання стандартів ISO для цифрових доказів, таких як ISO 27037, дозволяє забезпечити їх належне використання у правових процесах, знижуючи ризики зловживань [6].

Якщо паралельно не підтримувати відкриті канали співпраці між прокуратурою і громадськими організаціями, правозахисниками та міжнародними структурами, то корупційні прояви ризикують ставати більш прихованими й системними, що в підсумку негативно впливає на правосуддя й демократію загалом. Для забезпечення динамічного антикорупційного розвитку доводиться брати до уваги й загальний стан суспільства, рівень правової культури та платоспроможність бюджету, який має покривати значну частину витрат на технологічну й організаційну модернізацію прокуратури.

Активна участь громадянського суспільства у нагляді за антикорупційними заходами сприяє підвищенню прозорості та підзвітності органів прокуратури [7].

Ще одним фактором, який не можна ігнорувати, є рівень політичної залежності прокуратури. Якщо відсутні реальні гарантії незалежності від політичного впливу, запроваджувати дієві антикорупційні інструменти набагато складніше, адже вони можуть бути заблоковані чи саботовані на рівні виконавчої або законодавчої гілок влади. Сформоване на законодавчому рівні чітке розмежування повноважень і прозорі процедури призначення та звільнення прокурорів високого рангу знижують ризики неправомірного втручання у процеси відбору кадрів чи розслідування корупційних справ. Своєю чергою, наявність справжньої судової незалежності дозволяє забезпечити справедливий розгляд резонансних корупційних кейсів, уникнути вибіркового правосуддя та гарантувати, що розслідування злочинів у прокуратурі не перетвориться на метод політичної розправи. Разом із цим впровадження антикорупційних заходів в органах прокуратури може стати показовим прикладом для інших сфер державного управління і започаткувати ланцюгову реакцію системного очищення, коли успішні ініціативи та прозора діяльність набувають широкого поширення в інституціональному середовищі.

Висновки. У підсумку вбачається, що антикорупційні інструменти в органах прокуратури мають бути багатовекторними й спрямованими на трансформацію як законодавчого поля, так і внутрішньої організації. Формальне прийняття законів і створення наглядових структур не принесе відчутних результатів, якщо не супроводжуватиметься комплексними заходами з цифровізації, розвитку професійної етики, посилення ролі громад-

ського нагляду та формування спеціалізованих внутрішніх підрозділів з достатнім рівнем незалежності. Особливо вагомою є необхідність залучення громадянського суспільства й забезпечення прозорості в кадрових процедурах, дисциплінарних розслідуваннях. Ці елементи можуть істотно підвищити результативність дій прокурорів у сфері попередження та розслідування корупції, проте їм потрібні системна підтримка, політична воля та належні законодавчі гарантії. Водночас уникаючи надмірної політизації та формування подвійних стандартів, прокуратура повинна зберігати свою функціональну незалежність, щоб уникнути ризику ручного керування та вибіркового правосуддя.

Не менш важливим залишається чітке усвідомлення того, що впровадження антикорупційних інструментів є тривалим процесом і не дає миттєвих результатів. Лише сукупність заходів, що охоплюють прозорі процедури, цифрові системи реєстрації й розподілу справ, дієві механізми професійного навчання й відповідальності, а також доступ до своєчасної й вичерпної інформації здатна поступово зламати корупційну практику в органах прокуратури та підвищити рівень довіри суспільства до системи правосуддя загалом. Дотримання міжнародних стандартів, формування нової правової культури й розвиток внутрішнього аудиту як основи для вчасного виявлення і припинення корупційних дій є тими складниками, що в перспективі забезпечують сталий прогрес та максимальну відкритість у діяльності прокурорів. Зрештою, лише поєднуючи фінансово-організаційні ініціативи, демократичний громадський контроль і належну методологічну підготовку кадрів, можна розраховувати на формування потужної антикорупційної

системи в органах прокуратури, здатної ефективно реагувати на виклики сучасності та послідовно утверджувати принцип верховенства права.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Orlovskiy R., Shapoval R., & Demenko O. Possibilities of Adapting the Typologies of the International Standards for Establishing Criminal Liability for Corruption-Related Crimes in Ukraine. *Journal of Eastern European and Central Asian Research (JEECAR)*. 2018. №5(2), P. 12. URL: <https://doi.org/10.15549/jeecar.v5i2.230>
2. Halai A., Halai V., Hrechaniuk R., & Datsko K. Digital Anti-Corruption Tools and Their Implementation in Various Legal Systems Around the World. *SHS Web of Conferences*. 2021. URL: <https://doi.org/10.1051/SHSCONF/202110003005>.
3. Hauser C. Fighting Against Corruption: Does Anti-corruption Training Make Any Difference? *Journal of Business Ethics*. 2019. № 159. pp. 281-299. URL: <https://doi.org/10.1007/S10551-018-3808-3>.
4. Kondrych V. High anti-corruption court in the context of international standards of judicial procedure and administration of justice. *Revista Amazonia Investiga*. 2021. URL: <https://doi.org/10.34069/ai/2021.46.10.3>.
5. Rusin R., Dubinskiy O., & Kharytonov R. Implementation of international anti-corruption standards in the economic space. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2021. URL: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2021-7-5-184-191>.
6. Safie S., & Bashah S. Implementing ISO 27037 for Digital Forensics in the Malaysian Anti-Corruption Commission: Challenges and Solutions. *2024 IEEE 10th International Conference on Smart Instrumentation, Measurement and Applications (ICSIMA)*. 2024. pp. 81-85. URL: <https://doi.org/10.1109/ICSIMA62563.2024.10675543>.
7. Makarenkov O. Means of international law to eliminate corruption threats to national security. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2024. URL: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2024-10-2-165-176>.